GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę Nro. 131. 16. Sierpnia 1817.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Wiadomo, że Rząd Wirginii rodzinę Wassyngtonów obligował, aby zwłoki Jenerała Wassyngtona, twórcy wolności i Rzeczypospolitey Amerykańskiey, tudzież Małżonki iego, w ich włości Mont-Vernon pogrzebane, do stolicy Richmondu wydać kazała, gdzieby ie pod pomnikiem na koszt Ludu Wirgińskiego wystawić się maiącym, schowano. Prośbie tey odmowiono; gdyż Pułkownik Bushrod Wassyngton oświadczył, że zwłoki szanownego Stryia iego, według własney onegoż woli w grobowcu rodzinnym spoczywać maią, i że ta wola iest prawem, którego mu przekroczyć nie wolno.

Oznaczenie granic między Angliią a Zjednoczonemi Stanami Ameryki północney, Gandawskim traktatem pokoiu umówione, zdaie się teraz wielkim trudnościom podpadać, i trzeba będzie użyć pośrednictwa iakowego Mocarstwa przyiacielskiego do zawarcia stosowney do traktatu ugody polubowney. Według żądania Anglii straciłby Powiat Maineński (naywięcey ku północy leżąca Prowincya Zjednoczonych Stanów) blisko dwa miliony akrow ziemi.

Gazety Amerykańskie zapewniaią, że podróż Prezydenta Zjednoczonych Stanow, Pana Monroe, o którego skłonności do pokoiu nie wiele słychać, za przygotowanie do woyny uważać należy. Kommissarze biora Marynarki wydali rozkazy do zbudowania trzech bateryi parowych według sposobu poprawionego, z których dwie do zatoki Chesapeaku, iednę zaś na obronę Nowego Orleanu przeznaczyć miano. Wydano także rozkazy do wzmocnienia zatoki Hamptonu w Nowym Hampshire, na co 350,000 dollarów wyznaczona.

Też same gazety twierdzą, że teraźnieysza morska siła zbroyna Zjednoczonych Stanow z 12stu okrętow liniowych się składa, i że ieszcze kilkanaście podobnych okrętów iest na warsztacie.

Gazety Londyńskie umieściły wiadomość z listów z Nowego Yorku, że Regnault de St. Jean d'Angely pomieszania zmysłów dostał. (Małżonka i syn iego, mieli we Francyi paszporty do Ameryki otrzymać). Powiadaią, że się wpośród białego dnia na ulicach Nowo-Yorkskich z wielkim bukietem przy boku przechodzi, naydziwacznieysze skoki robi, a za naypospolitszą żywność i rzeczy naybagatelnieysze, ogromne summy wydaie.

W Zjednoczonych Stanach znayduie się 6 Dyecezyi Katolickich, z których 2 maią Seminarya. Jezuici posiadaią dom w George-Town, nowicyat w Whitemarsh, a drugi otworzyć maią w Wassyngtonie. Jest tam kilka zakonów, a Szkoły publiczne zostaią pod sterem Jezuitów i Dominikanów. Szkoła w Prowincyi Kentuky, ma 4rech Nauczycieli i 172 uczniow. Wystawiony niedawno w Nowym-Yorku Kościoł Sgo Patrycego, iest iednym z naypięknieyszych, i kosztuie 95,000 dollarow. Znayduie się tam wielu Katolików; sama Prowincya Kentuky liczy ich blisko 14,000; niemasz iednak potrzebney liczby Xięży.

Ameryka Hiszpańska.

Francuzki dziennik rospraw (Journal des Debats) umieścił z Madrytu pod dniem 15tym Lipca, co następuie:

„Według nowego obwieszczenia Mexykańskiego Wice-Króla Apodaca, wolno owym, którzy z pod chorągwi buntowników do powinności swoiey powrócą, przyiąć znowu służbę w woysku Królewskiem; inni maią otrzymać grunta, które się im i ich rodzinom na zawsze odstąpią; przeciwnie zaś owi, którzy po upłynieniu 60 dni dobrodzieystwo od Króla świadczone zapamiętale odrzucać będą, nieubłaganą surowość praw na siebie ściągną.

„W ogólności maią w Europie bardzo mylne wyobrażenia o rewolucyi w Ameryce południowey, którey właściwy bieg i początek tak mało znaią. Należy wiedzieć, że wszyscy osadnicy Europeyscy, czyli potomkowie Europeyczyków, są przeciwko buntownikom; że ostatni, ani korzyści oświaty, ani tych

bogactw, co pierwsi, nie posiadaią; że wysokie Duchowieństwo wszędzie obstaie za Królem i prawą Władzą, i że kraiowcy sami nie wiedzą, czego żądaią. Tylko tym sposobem można sobie objaśnić, iak Hiszpaniia Kraie tak ludne i kwitnące posiadać może za pomocą małey siły zbroyney, które na pierwszy rzut oka niedostateczną zdawać się musi, a przecież nieprzyiaciołom Hiszpanii zupełnie wyrównywa. Nie ma w Madrycie żadney obawy względem utrzymania i zupełnego uspokoienia Mexyku. Przeciwnie zaś okoliczności Królestwa Nowey Grenady codziennie się pogorszaią. Politowania godne zaiątrzenie panuie między obydwoma stronnictwami, które nawzaiem zmianom szczęścia woiennego podpadaią. Woysko Królewskie potrzebuie ustawicznych posiłków, i należy się obawiać, aby nareszcie pod wawrzynami krwią swoią okupionemi, nie uległo.

Hiszpaniia.

Dziennik Rzymski (Diario di Roma) ogłosił list z Hiszpanii, zawieraiący doniesienie o stanie Jezuitów tamecznych. Dano im iuż 18 Kollegiow, a mianowicie: Dom Lojola, Królewskie Kollegium w Madrycie 12 szkół pod sobą maiące, które 900 studentów odwiedzaią, Kollegia w Walencyi, Mansezze, Palmie, Sewilli, Tortozie, Murcyi, w Badajoz, w Willaceria etc. W kilku z tych domow znayduie się dopiero po 4 do 6 Xięży. Ponieważ im wszystkie ich dawne dobra nazad oddaią, przeto cierpią przychody kraiowe straię znakomitą. Lud bardzo się cieszy na widok powracaiących Jezuitów. Wychodzi naprzeciwko nim i wprowadza ich z tryumfem do dawnych ich Kollegiów; otworzenia tych instytutów są festynami dla Ludu, a natychmiast zgłaszaią się nowicyusze, którzy przyiętymi bydź żądaią. Po miastach, gdzie Kollegia ieszcze nie są otworzone, domagaią się z wielkim wrzaskiem powrotu Jezuitów.

Donoszą z Madrytu pod dniem 17stym Lipca co następuie: „Temi dniami prezydował Król w Radzie Stanu, gdzie zdawano sprawę o wyrokach, które utworzony w Barcellonie Sąd woienny na Jenerała Lacego i innych sprzysiężonych wydał. Jeszcze nie wiadomo, co Król w tey mierze uchwalił; sądzą iednakże, iż kara śmierci, na którą Jenerała Lacego skazano, na więzienie w twierdzy zamienioną zostanie.

Według gazety Francyi (Gazette de France) został Jenerał Lacy zaraz po przybyciu swoiem na wyspę Majorkę. d. 5. Lipca o godz. 4tey z rana rozstrzelanym.

Francya.

Gazeta powszechna (Allgemeine Zeitung) zawiera z Francyi pod d. 15. Lipca co następuie: „W istocie stosunków naszych nie zaszła ieszcze dotychczas żadna odmiana. Ministerium rządzi się ieszcze tym samym duchem, w którym owo, w skutki tak obfite rozporządzenie z miesiąca Września 1816go ułożone było, a w którem tak iaśnie wysłowiały się umiarkowane zasady, co w przyszłości systematem Rządu bydź maią. Kiedy mówiemy, że się Ministerium tym duchem rządzi, nie rozumie się tu, że wszyscy Współczłonkowie, lecz tylko, że większość Ministerii w tym duchu działać zaczęła, i onemuż dotychczas w ogolności wierną została. Król dał otwarcie i przy wielu ważnych spobnościach poznać wyraźną wolę swoią: że to umiarkowane i konstytucyyne systema iest głównem prawidłem panowania iego, a zatem zasadą rządową. Cokolwiek ultrarojaliści przeciwko temu intrygować starali się, nie mogło przy tak stanowczych, faktami (czynami) popartych oświadczeniach Monarchy, żadnego mieć skutku. Oddawna dążyły ich usiłowania nieustannie do tego, aby większość Ministrów obalić. Wiemy, że ich publiczne pociski na ostatniem Izb posiedzeniu nadaremnemi były, a od czasu odroczenia rzeczonego posiedzenia, nie mogły skryte ultrarojalistów usiłowania żadnego lepszego pozyskać skutku, ponieważ większość Ministrów zaufanie Królewskie ciągle w wysokim stopniu posiada. Ależ tey większości musiało bardzo zależeć na tem, aby w Radzie Ministrów zupełną iednomyślność zaprowadzić, a zatem owych z niey usunąć, na ktorych z większych lub mnieyszych powodów pada podeyrzenie, iż umiarkowanemu systematowi nie rzetelnie sprzyiaią, luboć z innych miar wiernymi są stronnikami Domu panuiącego. To sprawiło uchylenie Dambraya od Ministerium Sprawiedliwości i osadzenie iego mieysca przez konstytucyynego Pasquiera, Prezesa Izby Deputowanych, co ieszcze w ciągu ostatniego posiedzenia nastąpiło; to sprawiło późniey złożenie Trinquelaguesa, Wice-Sekretarza Stanu w Ministerium Sprawiedliwości, i mianowanie następcą iego, Pana Raveza; to sprawiło nareszcie niedawne wyłączenie Pana Debouchage z Ministerium Marynarki i oddanie biora iego Jenerałowi Gouvion St. Cyrowi. Dla osiągnienia upragnio-

ney iednomyślności brakuie teraz ieszcze pewnie tylko mianowanie innego Ministra Woyny. Prawda, że Xiążę Feltre w Izbie Deputowanych przez przyiacioł Konstytucyi Lasitte, Roi i Jobez, w Izbie Parów zaś przez doświadczonego Marszałka Marmonta, publicznie i iak nayżywiey zaczepianym był z powodu wielkich błędów i nadwerężeń Konstytucyi, które mu zarzucano; atoli dotychczas utrzymał się na swoiem mieyscu, iak mówią, dla tego, że się w Marcu 1815go z tak wielką uległością za sprawą panuiącey Dynastyi oświadczył, i Królowi naówczas wielkie dowody przywiązania złożył. Teraz zaś słychać, że inne zaszczytne wprawdzie mieysce w dyplomatycznym dziale otrzyma, przyczem iednakże iego wpływ do ogółu interessów Stanu ustanie. Ażeby bowiem nową oszczędność do skutku przyprowadzić, ma się Ministerium Woyny i Ministerium Marynarki w osobie Jenerała Gouvion St. Cyr zjednoczyć. Z tychże samych powodów ma także i zjednoczenie Ministeryów Spraw Wewnętrznych i Policyi nastąpić, a zjednoczony ten Departament Ministrowi Lainé bydź oddanym. Przeciwnie zaś słychać, że Decazes, który iako Minister Policyi Królowi, i Narodowi tak wielkie przysługi czynił, Ministerium Domu Królewskiego otrzyma, które od czasu uchylenia Hrabiego Blakasa wakowało, i tymczasowo przez P. Pradol, iako Dyrektora Domu Królewskiego, zastępowanem było. Także i Minister Przychodow Hrabia Corvetto, ma, iak słychać, ustąpić, urząd zaś iego były Minister tegoż Departamentu Baron Louis objąć. Gdyby te odmiany, które się iednakowoż wszystkie na niepewnych pogłoskach zasadzaią, rzeczywiście nastąpiły, tedyby przez to niejakim sposobem koalicya Ministeriów Xięcia Richelieu i Xięcia Talleyranda do skutku przywiedzioną została, ponieważ Pasquier, St. Cyr i Louis, dawniey do ostatniego z pomienionych Ministeriów należeli. — Zbliża się chwila godna uwagi, to iest: rzeczywiste spełnienie ważnego prawa względem wyborow, które tryumf strony konstytucyyney zabezpieczyć musi, ponieważ nowo-utworzone Ciała wybieraiące pierwszey kolei (serie), do wybierania nowych Reprezentantów przystąpić maią. Te Ciała wybieraiące są teraz utworzone, a czynności ich z upragnieniem wyglądaią. — Spodziewaią się bliskiego zniesienia ustaw względem Policyi bezpieczeństwa i Sądów prewotalnych. Nie mogą one dłużey obstać pod prawodawstwem konstytucyynom, i są tem przeciwnieysze celowi, gdy przecież prawnie ustanowione Władze sądowe przy wielu sposobnościach okazały, że im nie brakuie ani na gorliwości, ani na środkach do naysurowszego ukarania tych wszystkich, którychby za burzycieli spokoyności uznano. Nie potrzeba więc na to żadnych nadzwyczaynych, przez Konstytucyę nie uznanych Sądów, ani też żadnych szczególnieyszych rozporządzeń do aresztowania Obywateli, którzy się występków politycznych dopuszczaią, ponieważ rozporządzenia w tey mierze księgą ustaw karnych objęte, zupełnie są dostarczaiące. Dla tego potrzeba także i owe, w naywyższym stopniu niewyraźne i chwiejące się artykuły ustawy z miesiąca Listopada 1815go (względem pism i mów buntowniczych), których tak bardzo nadużywano, w całey ich osnowie przeyrzeć i wielorako odmienić. Nakoniec potrzeba koniecznie uchylić doczesną ustawę względem ograniczenia wolności druku, i dopełnić w tym względzie liberalnych wyrzeczeń Konstytucyi. Benjamin Constant, którego dzieła wielu maią czytelników, okazał to nayiaśniey w nowem dopiero co wydanem piśmie: O wolności druku i o nauce Ministra publicznego. (De la liberté de la presse et de la doctrine du Ministere public), i wskazał nie tylko wielkie nadużycia, które się w tey mierze na nowo zdarzyły, lecz wytknął także owę zgubną, wszelką wolność druku niszczącą naukę, którą znany Vatismenil, Prokurator Królewski przy Trybunale Paryzkim, w publicznem przełożeniu swoiem w pewney wiadomey sprawie ogłosił. Są to złote słowa, które ów mężny woiownik za sprawą wolności druku przy tey sposobności wyrzekł, a które godne są weterana w tym ważnym przedmiocie. Sprawy Riousta i Chevaliera, nowe obeyście się z wydawcami pisma peryodycznego Cenzor (Censeur), PP. Comte i Dunoyer, i kilka innych wypadków naynowszego czasu, ściągnęły na siebie uwagę, i będą zapewne na zbliżaiących się posiedzeniach Władzy prawodawczey przedmiotem narady. Wkrótce więc pokazać się musi: czyli wolność druku ma tylko czczem zostać się nazwiskiem, lub czyli nakoniec po tak licznych w tey mierze zaszłych nadużyciach, już raz rzeczywiście ma bydź do skutku przywiedziona.

Dalsze wydawanie dziennika Constitutionel zakazanem zostało we Francyi. Gazety Paryzkie przytaczaią za przyczyczynę tego zakazu, iż ów dziennik zawierał ubliżaiący opis obrazu Isabeja, to iest opis dziecięcia, które naypięknieysze obiecywało nadzieie, a kwiatem: Nie zapominay

mię i innemi politycznemi godłami otoczonem było. (Zamiast dziennika Constitunel, odbieraią teraz prenumeratorowie, począwszy od d. 24. Lipca Journal de Commerce, de Politique et de Litterature (Dziennik handlu, politiki i literatury) całkiem temi samemi głoskami, iak poprzedzaiący, drukowany.

Były Adjutant Benoiet, który bez porządnego pozwolenia do Paryża przybył, a to, iak twierdził, celem wywiedzenia się o bezpieczeństwie Rządu, został także aresztowanym, i słychać, że iako potwarca i fałszywy donosiciel pod Sąd oddanym będzie.

Sąd prewotalny w Dijon skazał byłego Officera Duchesne na deportacyę, a syna iego 14 lat maiącego na zamknięcie w domu poprawy, ponieważ w zeszłym miesiącu Czerwcu odezwę do zamordowania Rodziny Królewskiey i do obalenia prawego Rządu zmierzaiącą, rozdawali.

Jenerał Cerise, który do niedawnych niespokoiów w Leodyum (w Niderlandach) miał należeć, został w tey samey chwili, w którey do Paryża przyiechał, schwytanym, i we własnym powozie swoim do więzienia zawiezionym.

Sąd Policyi poprawczey w Paryżu uwolnił 9ciu Współczłonków taiemnego towarzystwa Lwa śpiącego, z których się 5 w areszcie znaydowało, gdyż nie dowiedziono kary godnego celu tegoż towarzystwa.

Słychać było, że aresztowana Margrabina Lavalette, z Paryża do Lugdunu wkrótce odwiezioną zostanie. Pogłoska obwinia ią, że kilkoma buntowniczemi poruszeniami we Francyi kierowała. — Jenerał Belair, którego w iednymże z nią czasie aresztowano, ieszcze nie iest wolnym.

Małżonka byłego naczelnego Dyrektora Poczt, Lavalette, wróciła się niedawno z Londynu do Paryża. Zamiarem tey podróży było, iak słychać, odebranie niektórych kapitałów, przez iey małżonka w bankach Angielskich umieszczonych.

Zdaie się, iż proces przeciwko Maubreuilowi (obwinionemu o zabranie kleynotów byłey Królowey Westfalskiey) w samey rzeczy trwać będzie bez końca. Królewski Sąd w Rouen oświadczył się, wbrew wyrokowi Sądu kassacyynego, za systematem Sądu Paryzkiego, i odesł ł tę sprawę znowu do Sądu Policyi poprawczey. Tak wróci się ta sprawa znowu do Paryża, ieżeli się Prokurator Królewski na nowo nie odwoła. Maubreuil postępował sobie przed Sądem w Rouen równie tak nieprzyzwoicie, i k pierwey w Paryżu.

Pewny rozbóynik, maiący pistolet i puginał, zrabował niedawno deliżans, wysłany z Bordeaux do Tuluzy. Dla utrzymania koni, rozciągnął sznur na gościncu pod Mojac, i niedaleko z tamtąd postawił 2 figury wypchane słomą, tak, iakby mierzyły z karabinów. Znaydowało się w deliżansie 9 podróżnych, którzy przestraszeni położyli się na rozkaz rozbóynika w rowie twarzą do ziemi; zamknąwszy rozbóynik konduktora w poiezdzie, zabrał 8,067 franków. Żandarmerya znalazłszy potem rozciągniony sznur, i obiedwie figury wypchane słomą, zdziwiła się, iak ieden śmiały rozbóynik mogł tyle ludzi przestraszyć.

N i e m c y.

Nowa Bawarska Rada Stanu, odpowiada nadziejom w niey położonym; na iednomyślną bowiem oneyże propozycyę, wyiąwszy iednego Współczłonka, postanowił Król, za nadto liczne woysko swoie przeszło o połowę zmnieyszyć.

W Xięstwie Darmstadzkiem zbliżaią się do systematu w Waymarskiem iuż zaprowadzonego, aby stoiącego woyska tylko w obronie (milicyi) kraiowey szukać, a żołnierzowi poięcie o osobnym stanie z głowy wybić, ponieważ żołnierz i obywatel iednakowe znaczenie mieć powinni, ieżeli się obydwom ma dobrze powodzić. To urządzenie, także i w finansowym względzie tak potrzebne, ma bydź, iak słychać, ieszcze i w kilku innych Państwach Niemieckich przyiętem.

W Ministerium Badeńskiem zaszła wielka odmiana. Referat gabinetowy zupełnie zniesiono, a przełożenia tayney Rady gabinetowey zdano na Ministerium Stanu; dla przedmiotów zaś w taynym Gabinecie ułatwiać się maiących, ustanowiono Sekretarza Stanu P. Wielanda, który iest or z Współczłonkiem Ministerii. Ministerium Spraw zagranicznych odebrano Baronowi Hacke, i oddano ie P. Barstetowi, dotychczasowemu Posłowi na Seymie Niemieckim, w mieysce zaś iego posłano dotychczasowego Ministra Spraw wewnętrznych, P. Brockheima. Naywaźnieyszą dla Kraiu odmianą ma bydź niezbędnie uznana konieczność systematu oszczędności we wszystkich rubrykach, do czego W. Xiążę sam rękę podaie, tudzież prościeysze urządzenie i zmnieyszenie etatu dworskiego, cywilnego i woiennego, który się od lat nieco nadzwyczaynie powiększył.

Do tey gazety załączony iest 17sty numer Rozmaitości.